

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ З НАВЧАННЯ ПЛАВАННЮ В ДИТЯЧИХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ

Клімакова С.М.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

Актуальність. Основні положення щодо національної освіти і ролі педагогічних кадрів знайшли відображення у законах України «Про освіту»(1996, 2014), «Про вищу освіту»(2001), Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ століття) (2002), Національній доктрині розвитку освіти в Україні (2006), Державній програмі “Вчитель”(2013), Концепції педагогічної освіти (2013).[5] Вимоги до професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури з навчання плаванню в оздоровчих таборах відпочинку породжують проблему якості підготовки фахівців нової генерації, які володіють сучасними технологіями навчання плаванню і не тільки розуміють сутність проблем на основі отриманих знань, а й можуть ефективно вирішувати їх практично.

Аналіз останніх публікацій. Вимоги до професійної компетентності кадрів з фізичного виховання дітей в Україні досліджено й узагальнено такими науковцями, як Н.Ф. Денисенко, А.В. Сущенко, Б.М. Шиян. У педагогічній науці уявлення про професійно-педагогічну придатність до роботи учителя фізичної культури різні автори трактують неоднозначно. Наприклад, Р.І. Хмелюк вважає, що основними чинниками придатності до педагогічної діяльності є професійний інтерес, потреба в даній діяльності, наявність знань, умінь і навичок для оволодіння професією. С.О. Голованов визначає даний феномен як «відповідність особистих і функціональних якостей та здібностей вимогам професії при вираженій професійній спрямованості» [7, с. 15]. Розробкою та експериментальним обґрунтуванням системи комплексної теоретико-практичної підготовки студентів до здійснення фізкультурно-оздоровчої роботи у процесі вивчення курсу «Плавання» займався Я.М. Ніфака. При

цьому, професійна підготовка інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах, щодо навчання плаванню дітей, не досліджена в жодній роботі.

Сучасні вимоги до професійної підготовки фахівців базуються на основі посадових обов'язків інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах, а також на основі освітньо-кваліфікаційного стандарту спеціальності фізичне виховання. Тому метою даної роботи є з'ясування стану професійної підготовки майбутніх вчителів фізичного виховання на основі порівняння основних документів, що формують професійну компетентність інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах.

Завдання роботи полягають в тому, щоб:

1. Розглянути і порівняти відповідність освітньо-кваліфікаційного стандарту спеціальності фізичне виховання вимогам посадових обов'язків інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах.
2. Розглянути і порівняти відповідність робочих програм з курсу плавання студентів факультету фізичного виховання ХНПУ ім.Г.С.Сковороди вимогам посадових обов'язків інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах.

Виклад основного матеріалу. В посадовій інструкції, щодо роботи інструктора з плавання в оздоровчих таборах відпочинку, відзначено, що на цю посаду повинен займати спеціаліст в області плавання який має педагогічну освіту [6].

Згідно освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціальності «фізичне виховання», а також згідно обов'язків інструктора з плавання в оздоровчих таборах студенти факультету фізичного виховання в якості результатів професійної підготовки до навчання плаванню в оздоровчих таборах повинні мати наступні професійно сформовані функції — навчальну (когнітивну), організаційну і розвивальну. У порівнянні з вимогами інструкції дитячих оздоровчих таборів, освітньо-кваліфікаційна характеристика робить акцент на організацію та навчання плаванню в загально навчальних закладах, а інструкція вимагає і навчання плаванню в дитячих оздоровчих таборах. Що демонструє повне протиріччя між освітньо-кваліфікаційною характеристикою, інструкцією дитячих оздоровчих таборів. Якщо загально-навчальний заклад це постійний первинний колектив дітей з одним віком, приблизно однаково сформованими вміннями плавати у дітей, то дитячий оздоровчий табір — це різні діти (за підготовкою віком,

тощо) з різним рівнем сформованості уміння плавати. Тому проблема навчання дітей в дитячих оздоровчих таборах є більш складною і обмеженою у часі (термін — зміна), аніж уроки протягом року у загально-навчальних закладах. Усе це вимагає окремої професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до навчання плаванню дітей в дитячих оздоровчих таборах. Таким чином освітньо-кваліфікаційна характеристика недостатньо спрямована на навчання плаванню дітей в дитячих оздоровчих таборах.

Ми порівняли систему змістовних модулів, що рекомендує освітньо-кваліфікаційна характеристика, для навчання студентів предмету «Теорія і методика викладання плавання» з вимогами посадової інструкції інструктора з плавання.[2] Змістовні модулі розглядають уміння та навички, які необхідні студентам для роботи в загальноосвітніх закладах і не мають жодного модуля для розгляду організації роботи з плавання в дитячих оздоровчих таборах.

Ми також порівняли знання і вміння якими повинні володіти студенти згідно робочим програмам ХНПУ ім.Г.С.Сковороди з посадовою інструкцією інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах [3, 4]. В ХНПУ ім. Г.С.Сковороди студенти факультету фізичного виховання на відміну від студентів інших ВУЗів України проходять табірні збори на відкритій місцевості на I та II курсах. На цих зборах студенти мають можливість ознайомитися з роботою на відкритих водоймах, і тому в робочу програму з предмету плавання було введено змістовний модуль по організації роботи з плавання в дитячих оздоровчих таборах, не дивлячись на те, що у системі змістовних модулів ОКХ такого модулю немає. Вміння «Деталізувати і поглиблювати знання з організації роботи в дитячих оздоровчих таборах», і знання з «Організації роботи з плавання в дитячих оздоровчих таборах» безпосередньо відносяться до навичок роботи в дитячих оздоровчих таборах, але цього недостатньо для забезпечення вимог посадової інструкції інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах.

Висновки. Таким чином, ми з'ясували, що майбутні вчителі фізичної культури недостатньо підготовлені, враховуючи особливості навчання плаванню в дитячих оздоровчих таборах. Освітньо-кваліфікаційна характеристика, за якою розробляються навчальні програми недостатньо спрямована на навчання плаванню дітей в дитячих оздоровчих таборах. Робочі програми курсу

плавання факультету фізичного виховання також не в повній мірі відповідають вимогам посадової інструкції інструктора з плавання. Тому ми вважаємо, що для формування професійної компетентності інструктора з плавання в дитячих оздоровчих таборах необхідно зайнятися розробкою: вмінь, знань необхідних для навчання дітей плаванню в дитячих оздоровчих таборах, які вдосконалять освітньо-кваліфікаційну характеристику. А також розробити критерії оцінювання студентів щодо вміння навчати плаванню дітей в дитячих оздоровчих таборах, показників і рівнів їх сформованості.

Література

3. Державний освітньо-кваліфікаційний стандарт спеціальності фізичне виховання. Додаток А. Виробничі функції, типові задачі діяльності та вміння, якими повинен володіти випускник вищого навчального закладу.
4. Державний освітньо-кваліфікаційний стандарт спеціальності фізичне виховання. Додаток В. Система блоків змістовних модулів.
5. Ляшенко А.М., Клімакова С.М. Програма з теорії і методики викладання Плавання І курс, за вимогами кредитно-модульної системи. /Навчальні розробки для студентів І курсу факультету фізичної культури/ — Харків: ХНПУ, 2012. — 17 с.
6. Ляшенко А.М., Клімакова С.М. Програма з теорії і методики викладання Плавання І курс (табірний збір), за вимогами кредитно-модульної системи. /Навчальні розробки для студентів І курсу факультету фізичної культури/ — Харків: ХНПУ, 2012. — 14 с.
7. Осадчий В. В. Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького) [електронний ресурс] <http://vuzlib.com/content/view/354/84> дата відвідування 4.12.2014.
8. Посадова інструкція інструктора з плавання в оздоровчих таборах. [електронний ресурс] http://studopedia.ru/3_49717_obyazannosti-personala-detskogo-ozdorovitel'nogo-lagerya-po-organizatsii-fizkulturno-ozdorovitel'noy-raboti-s-detmi.html (дата звернення: 15.10.2014)
9. Шкребтій Ю.М. Про врегулювання системи фізичної культури і спорту в Україні // Реалізація здорового способу життя — сучасні підходи / За ред. М.Лук'янченка, Ю.Шкребтія, Е.Боляха, А.Матвеева. — Дрогобич: КОЛО, 2005. — С. 13-26.